

Årsplan 2009

1. Indledning

Det danske navn for PAARISA er Center for Folkesundhed.

PAARISA's formål og opgaver er fastlagt i henhold til Inuuneritta Folkesundhedsprogrammet og principperne i Verdenssundhedsorganisationen WHO's Ottawa og Bangkok Chartre. Landstyreets Folkesundhedsprogram Inuuneritta indeholder overordnede mål og strategier for videreudvikling af befolkningens sundhed. Inuuneritta angiver rammerne for det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde i perioden 2007 – 2012.

Skematisk oversigt over mission, vision og strategi

Mission	PAARISA er det landsdækkende center for fremme af folkesundheden. Kernen i virksomheden er varetagelse af sundhedsfremmende og forebyggende indsatser samt koordinering af centrale og tværsektorielle sundhedsfremmende aktiviteter.
Vision	<p>PAARISA er en innovativ og professionel virksomhed, som er det naturlige center for opgaveløsning vedrørende Folkesundhedsprogrammet Inuuneritta. PAARISA arbejder for at optimere samfundets nytte af eksisterende viden om sundhedsfremme og forebyggelse.</p> <p>Sundhed betragtes som en dynamisk tilstand af fysisk, psykisk og socialt velvære og ikke kun som fravær af sygdom.</p>
Strategi	<p>PAARISA udformer strategier for indsatsområder ud fra Folkesundhedsprogrammet Inuuneritta.</p> <p>Alle aktiviteter udformes på basis af evidensbaseret viden og funderes i den sundhedspædagogiske tankegang. Der arbejdes projektorienteret med indsatser, som sigter på at øge befolkningens handlingskompetence og viden, samt skabe debat om de holdninger og normer, der omkranser sundhedsmæssige problemstillinger.</p> <p>PAARISA's strategiske temaer rummer:</p> <ul style="list-style-type: none">- tværfaglighed- visioner- tidlig indsats- involvering- oplysning- værdier- partnerskaber

2. Mål, målgrupper, indsatsområder og resultatkrav

Formål: PAARISA skal give det grønlandske folk viden om samt strategier til at leve et sundt liv med god livskvalitet.

Målgrupper: PAARISA arbejder for en generel forbedring af folkesundheden i hele befolkningen, med særligt fokus på børn og unge samt ældre.

Arbejdsområder:

1. Inuuneritta
2. selvmord
3. rygning
4. sexlivet
5. kost og fysisk aktivitet
6. alkohol og andre rusmidler
7. ludomani
8. vold og seksuelle overgreb
9. tandsundhed
10. kommunalt samarbejde
11. information og formidling

Prioriterede målgrupper

12. børn og unge
13. ældre

Arbejdsområde 1. Inuuneritta

Mål:

Implementere Folkesundhedsprogrammet Inuuneritta

Resultatkrav for arbejdsområde 1. Inuuneritta

Resultatkrav		Frist
Aktivitet 1	Koordinering af tværsektorielle indsatser	Løbende
Aktivitet 2	Partnerskabsaftaler	Løbende
Aktivitet 3	Inuuneritta pulje	1. april og 1. oktober
Aktivitet 4	Årsrapport	november
Aktivitet 5	Folkesundhedsfora opbygget	November
Aktivitet 6	Evaluering	November
Målepunkter	<ul style="list-style-type: none">Inuuneritta præsenteret i minimum 6 byer og bygder med møder på sygehuse, for andre interessenter samt borgermøder.Følgegruppen holder statusmøde	forår

Arbejdsområde 2. Selvmord

Mål:

- at nedbringe antallet af selvmord og selvmordsforsøg
- at styrke den enkeltes evne og muligheder for at udnytte egne og andres ressourcer, mestre eget liv og deltage aktivt i samfundet

Resultatkrav for arbejdsområde 2. selvmord

Resultatkrav		Frist
Aktivitet 1	Arktisk seminar 2009	november
Aktivitet 2	Attavik 146, projektstyring	Løbende
Aktivitet 3	Supervision	Løbende
Aktivitet 4	Kursus i samarb. med Kommuneqarfik Sermersooq	marts
Aktivitet 5	Kystrejser med kursus	Efter aftale
Aktivitet 6	Markering af WHO-dag	10. september
Aktivitet 7	Indberetningsskema selvmordsforsøg	November
Aktivitet 8	Studenterrådgivning	løbende
Aktivitet 9	Undervisning på relevante uddannelsesinstitutioner	løbende
Aktivitet 10	Kursus- og undervisningsmateriale udvikles og ajourføres	September
Målepunkter	<ul style="list-style-type: none">•Attavik 146 tilringes minimum 5 gange pr. uge	

Arbejdsområde 3. Rygning

Mål:

- færre bliver rygere
- flere holder op med at ryge
- begrænse det samlede forbrug af tobak i samfundet
- gøre Grønland røgfrit for ikke-rygere
- styrke behandlingen af rygere i sundhedsvæsenet

Resultatkrav for arbejdsområde 3. Rygning

Resultatkrav		Frist
Aktivitet 1	Røgfrie klasser, projektstyring	Forår og efterår
Aktivitet 2	Rygepolitik på arbejdspladser	Løbende
Aktivitet 3	Markering af WHO-dag	31. maj
Aktivitet 4	Rygestop for unge og voksne	Løbende
Aktivitet 5	Forebyggelse af rygning for børn og unge, projektstyring	Løbende
Målepunkter	• 2 rygestopinstruktørkurser afholdt	

Arbejdsområde 4. Sexlivet

Mål:

- de unge kan træffe kompetente valg omkring deres seksualitet
- alle seksuelle handlinger skal være frivillige og lovlige
- mænds og kvinders forudsætninger for at planlægge graviditet styrkes
- enhver graviditet skal være ønsket
- alle abortsøgende tilbydes rådgivning og vejledning
- seksuelt overførbare sygdomme skal reduceres
- HIV/AIDS smittede skal sikres kompetencer til at føre et sikkert sexliv

Resultatkrav for arbejdsområde 4. Sexlivet

Resultatkrav		Frist
Aktivitet 1	Sikker Sex, projektstyring	Løbende
Aktivitet 2	Iggu, projektstyring	Løbende
Aktivitet 3	Livsstilspiloter	
Aktivitet 4	AIDS-linjen	Løbende
Aktivitet 5	Markering af WHO-dag	1. december
Aktivitet 6	I seng med Nunu; TV og radio i Partnerskab med KNR	1. december
Målepunkter	• Kondomdistribution igangsat	

	• 2 kondomautomater i brug	
--	----------------------------	--

Arbejdsområde 5. Kost og fysisk aktivitet

Mål:

- fremme handlekompetence og viden om kost og fysisk aktivitet
- skabe rammer for fysisk aktivitet

Resultatkrav for arbejdsområde 5. Kost og fysisk aktivitet

Resultatkrav		Frist
Aktivitet 1	Ernæringsrådet x møder	
Aktivitet 2	Videreudvikling af materiale om De 10 kostråd til www.paarisa.gl	Løbende
Aktivitet 3	Kostpolitikker på arbejdspladser – for kantinepersonale	Løbende
Aktivitet 4	Evaluering af kostrådskampagnen, herunder undersøgelse af kystens mulighed for at efterleve de 10 kostråd	
Aktivitet 5	Kursusforløb for sundhedsprofessionelle i "Sund levevis og vejledning heri"	Løbende
Aktivitet 6	10 Tv-afsnit om kost og motion vist på KNR formidles via dvd til skoler, uddannelsesinstitutioner og andre relevante målgrupper	1. kvartal
Aktivitet 7	Kost og bevægelse på skoler og institutioner, projektstyring	2009 – 2010
Målepunkter	• bygdefodboldskoler afviklet i henhold til partnerskabsaftale med GBU	August

Arbejdsområde 6. Alkohol og andre rusmidler

Mål:

- børne- og ungdomsliv uden misbrug af alkohol og rusmidler
- alkoholfrie miljøer skal fremmes og udvikles
- fra 2007 til 2012 skal: andelen af unge, der har oplevet at være fulde før det 14. år falde til 10 %; andelen af 14 – 17 årige, der har prøvet at ryge hash, reduceres til under 10 %; andelen af unge, der har prøvet at sniffe reduceres mest muligt.

Resultatkrav for arbejdsområde 6. Alkohol, hash og andre rusmidler

Resultatkrav		Frist
Aktivitet 1	Alkohol- og Narkotikarådet	
Aktivitet 2	Rusmiddeltasken, projektstyring	Løbende
Aktivitet 3	Alkoholpolitik på arbejdspladser, inkl. kursus FBK	September
Aktivitet 4	Uge 18	Maj
Aktivitet 5	Børn og ungekampagne, projektstyring	
Aktivitet 6	Alkohollovgivningen, fortolkning og høringer	Afsluttes februar
Målepunkter	• Uge 18 afviklet i henhold til Inuunerittas målsætning	

	i 2/3 af landets byer og bygder	
--	---------------------------------	--

Arbejdsområde 7. Ludomani

Mål:

- spilafhængighed synliggøres
- samfundets viden om behandlingsmulighed for spilafhængighed

Resultatkrav for arbejdsområde 7. Ludomani

Resultatkrav		Frist
Aktivitet 1	Kampagne, projektstyring	
Aktivitet 2	Vidensindsamling	
Målepunkter		

Arbejdsområde 8. Vold og seksuelle overgreb.

Mål:

- Vold og voldtægter skal begrænses.
- Børne- og ungdomsliv uden vold og seksuelle overgreb.
- Højne livskvalitet

PAARISA udformede i 2008 en National Strategi til forebyggelse af vold, voldtægter og seksuelle overgreb. Strategien danner basis for det forebyggende og sundhedsfremmende arbejde på lokalt plan.

Resultatkrav for arbejdsområde 8. Vold og seksuelle overgreb

		Frist
Aktivitet 1	National Strategi sammenskrives	Jan –feb
Aktivitet 3	Politisk godkendelse og økonomi	Juni
Aktivitet 4	Strategien synliggøres på websider	
Aktivitet 5	Partnerskaber opbygges	August – december
Aktivitet 6	Etablering af Barnahus	
Aktivitet 7	Kampagner iht strategien, projektstyring	
Aktivitet 8	Mobning blandt ældre, på børneinstitutioner og på arbejdspladser, projektstyring	
Målepunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Strategien opnår positiv omtale i pressen og mindst to partnerskaber er etableret • delprojekter synliggjort inden udgangen af 2009 	Oktober

Arbejdsområde 9. Tandsundhed

Mål:

- forbedre den samlede tandsundhed hos befolkningen
- fremme handlekompetence i forhold til tandsundhed og kost

Resultatkrav for arbejdsområde 9. Tandsundhed

		Frist
Aktivitet 1	Implementering af carriesstrategi	
Aktivitet 2	National Tandbørstedag	24. april
Målepunkter	• Presseomtale af pjecer og tandbørstedagen	

Arbejdsområde 10. kommunalt samarbejde

Mål:

Innovativt samarbejde med kommunerne, herunder lokale forebyggelsesudvalg og forebyggelseskonsulenter

Resultatkrav for arbejdsområde 13. Kommunalt samarbejde

		Frist
Aktivitet 1	Konsulentbistand, se bilag	efter aftale
Aktivitet 2	Forebyggelsesudvalg møder ved besøg	
Aktivitet 3	Fagligt e-forum 'oqallitta' med forebyggelseskonsulenter	Løbende
Aktivitet 4	Seminar for forebyggelseskonsulenter	September
Aktivitet 5	Distribution af materialer	Løbende
Aktivitet 6	Qaanaaq, koordinatoropgaver for Komite	Løbende
Målepunkter	• konsulentbesøg minimum seks gange årligt • Oqallitta anvendes aktivt af forebyggelseskonsulenter	

Arbejdsområde 11. Information og formidling

Mål:

På sundhedspædagogisk måde at formidle eksisterende viden om sundhedsfremme og forebyggelse.

Resultatkrav for arbejdsområde 14. Information og formidling

		Frist
Aktivitet 1	www.paarisa.gl udvikles og vedligeholdes	Løbende

Aktivitet 2	www.sila.paarisa.gl og www.inuk.paarisa.gl vedligeholdes	Løbende
Aktivitet 3	www.iggu.gl udvikles og vedligeholdes	Løbende
Aktivitet 4	www.usuuppui.gl udvikles og vedligeholdes	løbende
Aktivitet 3	Sundhedsmagasinerne SILA og INUK	
Aktivitet 4	Pressemeddelelser	Løbende
Målepunkter	<ul style="list-style-type: none"> for hjemmesider foretages optælling af besøgende SILA og INUK udkommer med i alt 5 numre 	Forår og efterår

Prioriteret målgruppe: Børn og unge

Mål:

- styrke indsatsen overfor omsorgssvigtede børn og deres familier
- skabe øget fokus på omsorg for hinanden
- udvikle børns og unges handlekompetence i forhold til sund livsstil

Resultatkrav for arbejdsområde 10. Børn og unge

		Frist
Aktivitet 1	Børn og Ungetelefonen 134	Løbende
Aktivitet 2	Inuussuttut Akisunnerat, projektstyring og baggrundsgruppe	Løbende
Aktivitet 3	Tidlig indsats for den gravide familie, projektstyring	Løbende
Aktivitet 4	Real care dukker, projektstyring	løbende
Aktivitet 5	Forældreuddannelse Klar-til-Barn	April - december
Målepunkter	<ul style="list-style-type: none"> Årsrapport for 134 Statusrapport Tidlig Indsats 	

Prioriteret målgruppe: Ældre

Mål:

- et værdigt og indholdsrigt liv for alle ældre og gamle
- ældres funktionsniveau i det daglige forbedres og forekomsten af symptomer og langvarig sygdom blandt ældre reduceres

Resultatkrav for arbejdsområde 12. Ældre

		Frist
Aktivitet 1	Opmærksomhed ved alle indsatsområder for inddragen af ældreområdet	

Aktivitet 2	Ældre- og patientforeninger prioriteres ved Inuunerittapulje	
Aktivitet 3	Oplysningsmateriale på grønlandsk om aldersbetingede sygdomme	
Målepunkter	• minimum 1 pjece udsendt	

3. Eksternt samarbejde

PAARISA deltager i en række fora for nationalt og internationalt samarbejde. De vigtigste internationale samarbejdspartnere er: Nordisk narkotikaforum; Nordisk Rusmiddelseminar: ICC; Center for Selvmordsforebyggelse; Center for Selvmordsforskning; Nordisk forening mod Børnemishandling og omsorgssvigt, GIHR.

PAARISA deltager aktivt i HBSC-undersøgelsen, den næste planlægges ti 2010. Der er samarbejde med Statens institut for Folkesundheds grønlandsafdeling, med University of Ottawa og University of Montana.

Omkring dokumentation samarbejdes med Embedslægeinstitutionen, Grønlands statistik samt HS-analyse.

4. Råd, arbejdsgrupper og bestyrelser

PAARISA er sekretariat for Ernæringsrådet samt for Alkohol- og Narkotikarådet.

PAARISA deltager i eksterne styregrupper og arbejdsgrupper for Diabetesprojektet, Tasiilaq – særlig indsats, Qaanaaq Komiteen, Greenland Sexual Health project, Kvalitetsudvikling i Sundhedsvæsenet. Herudover en række arbejdsgrupper nedsat af IN.

PAARISA varetager, på vegne af Direktoratet for Sundhed, bestyrelsespost i MIPI

5. Organisation

PAARISA ledes af en afdelingschef og er bemanded med 8 professionelle, erfarne konsulenter og AC-medarbejdere, der virker som folkesundhedsstrateger, samt en kontorfuldmægtig. Derudover: en stilling som kostkonsulent deles med Lægeklinikken, hvor vedkommende er tilknyttet diabetesprojektet og en stilling som koordinator for ”Klar-til-Barn”, som finansieres af IN. Der tilknyttes løbende studentermedhjælpere, praktikanter og Ph.d studerende.

Efter- og videreuddannelse vægtes højt. Der afsættes midler, således at alle kan deltage i mindst én faglig konference og/eller deltage i kursus/efteruddannelse.

6. Økonomi

Økonomien er baseret på hovedkonto 30.30.02 Paarisa, forebyggelse og sundhedsfremme og hovedkonto 30.30.03 Folkesundhedsprogrammet. Derudover forvaltes hovedkonto 30.30.04 Qaanaaq særlig indsats.

Udgifter til løn og øvrig drift henhører under hovedkonto 30.30.01 Familie- og Forebyggelsesstyrelsen.

Center for Folkesundhed - PAARISA Samarbejde med kommuner i 2009

PAARISA stiller sundhedspædagogisk konsulentbistand til rådighed for kommunen om dennes projekter, handlingsplaner og politik inden for de tværfaglige sundhedsfremmende og forebyggende indsatser.

PAARISA besøger kommunen efter aftale, hvor der afholdes tværfaglige møder bl.a. med forebyggelsesudvalg. PAARISA informerer om Folkesundhedsprogrammet Inuuneritta, Inuunerittapulje og partnerskabs-aftaler. Der kan ligeledes afholdes borgermøder, møder med foreninger, grupper, virksomheder eller andre.

PAARISA:

- opretter og vedligeholder hjemmeside med fagligt e-forum for forebyggelseskonsulenter og PAARISA,
- arrangerer og afholder alle udgifter i forbindelse med landsdækkende seminar i 2009 for forebyggelseskonsulenter,
- tilbyder faglig og sundhedspædagogisk konsulentbistand i forhold til konkrete projekter og til forebyggelsesudvalget.

Forebyggelseskonsulenten:

- tilknyttes webbaseret fagligt debatforum for landets forebyggelseskonsulenter og PAARISA. E-forum er ramme om erfaringsudveksling, vidensdeling, sparring og for gensidig inspiration.
- tilbydes deltagelse i det landsdækkende seminar 2009 for landets forebyggelseskonsulenter.

Kommunen:

- udfærdiger handlings- og strategiplan for sundhedsfremme- og forebyggelsesindsats,
- sikrer årlig fremsendelse af Handlingsplan fra Det lokale Forebyggelsesudvalg.